

Туряниця В'ячеслав Олександрович,
аспірант кафедри кінознавства. Київський
національний університет театру, кіно і
телебачення імені І. К. Карпенка-Карого,
Київ, Україна

Viacheslav Turianytsia,
Postgraduate student of Film Studies Department.
I. K. Karpenko-Karyi Kyiv National Theatre,
Cinema and Television University,
Kyiv, Ukraine.

ВАЛЕНТИН ВАСЯНОВИЧ: ПРЕДСТАВНИК УКРАЇНСЬКОЇ «НОВОЇ ХВИЛІ»

Анотація. *Мета статті* – проаналізувати та визначити характерні риси авторського стилю Валентина Васяновича – режисера, який представляє нове покоління українських кінорежисерів, які відійшли від пострадянської тематики і звернулися до більш виразної української перспективи, що ґрунтується на сучасних проблемах. **Методологія дослідження.** Використані методи дослідження: джерелознавчий (при опрацюванні та осмисленні використаних джерел); історичний (при вивченні історичних та соціокультурних умов формування авторського кіно незалежної України); функційний (при аналізі жанру фільмів); аналітичний (при виявленні специфічних рис режисури автора); формально-структурний (при вивченні стилістичних особливостей конкретних аналізованих фільмів); метод систематизації та узагальнення (для аргументації самобутності феномена режисури фільмів Васяновича, її місця в сучасних культуротворчих процесах); крос-культурний метод (для виявлення особливостей презентації фільмів режисера на міжнародній арені). **Наукова новизна дослідження** полягає в тому, що ґрунтовний аналіз феномену режисури Валентина Васяновича, яскравого представника української « нової хвилі », в контексті жанрово-тематичної проблематики сучасного ігрового кінорежисера України, вперше постав предметом цілеспрямованого кінознавчого дослідження; у статті охарактеризовано творчість кінорежисера, фільми якого успішно презентовано на міжнародних кінофорумах. **Висновки.** Розглянуто історичні умови становлення українського авторського кіно. З'ясовано умови появи культурного феномену сучасності – кіно української « нової хвилі ». Запропоновано визначення терміна та характерні ознаки української « нової хвилі ». Проаналізовано основні характеристики режисури Валентина Васяновича (фільми « Атлантида » (2019), « Відблиск » (2021), досліджено особливості кіномови, тематику фільмів, специфіку художніх способів і прийомів автора. Розглянуто звернення автора до проблеми посттравматичного стресового розладу (ПТСР).

Ключові слова: кіномистецтво, український кінорежисер, авторське кіно, українська « нова хвиля », режисер, жанр, Валентин Васянович.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Кіномистецтво відіграє надзвичайно важливу роль у житті сучасного громадянського суспільства. «Фільми відображають нашу культуру, одночасно слугуючи елементом, що її складає. Ми бачимо наше суспільство через кіно, і ми бачимо кіно крізь призму наших соціальних норм, цінностей та інститутів» (Sutherland & Feltey, 2013, с. 7). [Тут і далі переклад наш – В. Т.] Це один із найважливіших показників демократичної держави, потужний засіб формування іміджу країни на міжнародній арені.

Сьогодні Україна переживає найдраматичніші події своєї історії. Активна фаза війни з росією – це новий етап боротьби українського народу за власну ідентичність, час, коли формуються нові погляди на культурні процеси в країні. Сфера кіноіндустрії теж зазнає трансформації, жанрово-тематична палітра ігрового кіно інтенсивно оновлюється та видозмінюється. А відтак надзвичайної актуальності набуває потреба в системних наукових розробках, присвячених осмисленню даних процесів.

Метою дослідження є аналіз художніх особливостей творчості Валентина Васяновича – режисера, який представляє нове покоління українських кінематографістів, чий фільм відійшов від пострадянської тематики і звернувся до більш виразної української перспективи, що ґрунтується на сучасних проблемах. Саме тому видається необхідним проаналізувати його режисерський доробок та визначити характерні риси творчості.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій. В українському кінознавчому науковому дискурсі проблематика сучасного авторського кіно представлена працями таких українських учених, як: Л. Брюховецька, Т. Журавльова, І. Зубавіна, М. Миславський, Г. Погребняк та ін. Однак ці дослідження стосуються переважно аналізу історичного дискурсу українського кінематографа, естетики кіномистецтва, визначенню різноманітних дефініцій феномену авторського кіно. Натомість національна специфіка сучасного авторського кіно, зокрема кіно української «нової хвилі», висвітлена не повно. Це також вплинуло на вибір теми нашої наукової розвідки та визначило її мету.

Виклад основного матеріалу. З моменту народження кіноіндустрії незалежної України пройшла нелегкий шлях розвитку: від становлення до світового визнання, викликаючи інтерес до історії та культури нашої Батьківщини.

У перші роки незалежності українська кінематографічна галузь зазнала глибокого занепаду. Зупинка державного фінансування, відсутність кіноринку та приватних інвесторів, засилля російського контенту свідчили про недовіру українського кіновиробництва.

У 2000-х українське кіно стало доступнішим і масовішим, проте політика влади у сфері національного кінематографа не змінилася, що дало поштовх розвитку українського авторського кіно: «У екстраординарних умовах безгрошів'я <...> ставку було зроблено на Автора <...> Така модель представляється формою самозахисту, своєрідною спробою збереження життєздатності в екстремальних умовах» (Зубавіна, 2007, с. 114-115).

В авторському кіно художньо-естетичні та інтелектуально-філософські аспекти завжди переважали над комерційними цілями кіновиробництва. Такі фільми – результат значної творчої свободи режисера та його індивідуального погляду на тему або проблему. «Україна за період незалежності не виробила концепції власного комерційного кінематографа, тож митці-автори не орієнтувались у своїй творчості на вузький сегмент аудиторії, <...> вибудовуючи у фільмах власну унікальну світо модель» (Журавльова, 2018, с. 66).

На початку 2010-х років стало зрозуміло: в Україні існує потенціал для появи новітнього авторського кіно. Безпрецедентна кількість короткометражних фільмів у національних конкурсах основних українських фестивалів («Молодість», «Кінолев», «Відкрита ніч»); авторське кіно успішно показало себе і на міжнародних фестивалях (М. Слабошпицький («Глухота», Берлінський міжнародний кінофестиваль, 2010), М. Врода («Крос», Канський кінофестиваль, 2011 рік) та ін.; державний фільмофонд України Довженко-Центр почав випускати в прокат добірки українських короткометражних фільмів під загальною назвою «Українська Нова Хвиля» (ця традиція актуальна і сьогодні), а український прокат загалом дедалі більш наповнювався стрічками національного виробництва. Такі позитивні явища дали підстави для генерації у засобах масової інформації образу України як кінематографічної держави та створення медійних ярликів нового українського кіно: «українські злі», «українська нова хвиля» (Бадьйор, 2012, EP).

Важливою подією для українського кінематографа став вихід двох кіноальманахів-збірок – «Мудаки. Арабески» (2011 рік, 19 короткоме-

тражних фільмів), «Україно, goodbye!» (2012 рік, 25 короткометражних фільмів), в яких відображалися реалії та проблеми українського суспільства. Автори альманаху «Мудаки. Арабески» у своєму Маніфесті описують феномен «мудацтва» як «епідемію соціальної хвороби», що «виникла в результаті невдалих спроб створити українське громадянське суспільство», виступають проти етичного стану своїх співвітчизників і гордо називають своє творіння «безбюджетним українським кіно» (Мудаки. Арабески, 2022, ЕР). Тематика альманаху «Україно, goodbye!» – соціально-культурні, політичні та ментальні причини еміграції громадян України.

«Мудаки. Арабески» та «Україно, goodbye!» стали першими спробами консолідації молодих українських кінематографістів, що «були свідомі своєї місії спровокувати феномен української “нової хвилі” на класичних прикладах італійського неореалізму, французької та британської “нової хвилі”» (Телюх, 2013, ЕР).

Українська «нова хвиля» – це унікальний культурно-ідейний рух молодих кінематографістів сучасності, які прагнуть створювати сміливе, новаторське і соціально значиме кіно. «Як і будь-яка інша “нова хвиля”, українська має свої характерні риси, властиві більшою чи меншою мірою майже всім фільмам цього напрямку: жанрова розмитість, чітка авторська політична позиція, пошук нових можливостей кіномови, робота з непрофесійними або акторами-початківцями, реалістична драматургія» (Сумароков, 2020, ЕР).

Формування «нової хвилі» як явища, що представляє собою якісно новий етап у розвитку українського кіно, відбулося за наступних умов:

- *політичні та соціальні зміни в Україні* у 2013–2014 роках (Революція Гідності, анексія Криму, початок війни на сході України різко змінили суспільне життя в країні і посилили питання національної ідентичності; українські режисери звернулися до тем соціальної справедливості, війни, історичної пам'яті та боротьби за свободу);

- *зростання державної підтримки* (культура стала одним із пріоритетів української влади; Державне агентство України з питань кіно почало виділяти фінансування на українські кінопроекти);

- *відкриття міжнародних можливостей* (участь українських фільмів у міжнародних кінофестивалях давала можливості для співпраці із закордонними продюсерами та інвесторами);

- *технічні та економічні фактори* (розвиток нових технологій у сфері кіно надав можливість знімати якісні фільми з меншими витратами);

- *роль незалежних українських компаній та кінофестивалів* (як платформи для демонстрації авторського кіно молодих українських режисерів).

Завдяки вище окресленим чинникам у постреволюційній Україні створилося сприятливе середовище для розвитку експериментального авторського кіно, появи нових фільмів і режисерів, які мають свій самобутній стиль, що відображає не тільки сучасне українське суспільство, а й глобальні теми, зрозумілі глядачам у різних країнах.

Яскравими представниками української «нової хвилі» є такі режисери: Мирослав Слабошпицький («Плем'я» 2014), Марися Нікітюк («Коли падають дерева» 2018), Роман Бондарчук («Вулкан» 2018), Наріман Алієв («Додому» 2020), Філіп Сотниченко («Ля Палісіада» 2023) тощо. На нашу думку, Валентин Васянович посідає особливе місце поміж плеяди авторів української «нової хвилі».

Однією із характерних рис творчості Валентина Васяновича є його чітка політична позиція, яка простежується у стрічках про російсько-українську війну. Під час прес-конференції у Венеції (а саме на Венеційському кінофестивалі були представлені його «воєнні» фільми «Атлантида» (2019) та «Відблиск» (2021). Васянович розповів журналістам, чому знімає фільми про війну: «Бо для України це тема номер один. А кіно – потужний комунікатор зі світом. Тому вважаю, що мушу це робити» (Мамонова, 2021, ЕР).

Валентин Васянович – один із перших українських кінематографістів, який висвітлює тематику російсько-української війни та розглядає її у масштабній перспективі. «Атлантида» показує похмуру майбутню 2025 року, де війна на Донбасі завершилася перемогою України. Головний герой, колишній розвідник Сергій, намагається налагодити своє мирне життя. Він працює на приватну компанію, що займається видобутком титану з дна затоплених регіонів Донбасу. «Атлантида» досліджує, як війна змінює людину, а також розкриває такі теми, як: втрата близьких, пам'ять минулого, важливість кохання.

У стрічці режисер намагається послати сигнал про руйнацію, яка несе в собі будь-яка війна як назовнішньому, так і внутрішньому світу людини. Унікаючи передбачуваних драматичних колізій, він переніс усі події в майбутнє, коли Україна по-

верне собі окуповані території Донбасу, на жаль, непридатні для життя.

Наступний фільм режисера, «Відблиск», розповідає про двох чоловіків, чії шляхи перетинаються під час подорожі на Донбас у пошуках своїх близьких, зниклих безвісти внаслідок війни. Військовий хірург Сергій потрапляє в полон до російських військ, де стає свідком жахливих сцен приниження, знущань і катувань. Фільм несе складний і потужний меседж, який відображає травми війни, пошуки людяності в умовах насильства та боротьбу за збереження моральних цінностей.

Валентин Васянович – неперевершений майстер реалістичної драми. Достовірність його фільмів не викликає сумніву. Про це свідчать зняті кадри ексгумації тіл загиблих українських воїнів в «Атлантиді», де кожна деталь, яка існує в побудованій режисером мізансцені – значуща, насичена емоційним та концептуальним змістом і працює на відтворення певної символічної прив'язки: скелет, який сухо аналізують ексгуматори та життя, яке вирує по всій площині кадру, створюють єдиний образ потойбічного та реального.

Характерною рисою режисури Валентина Васяновича як представника української «нової хвилі» є пошук унікальних і неочевидних жанрових поєднань. «Механічно чітку межу між різними жанрами встановити неможливо. Як і будь-яка, історично обумовлена, категорія, жанри розвиваються, видозмінюються, у певні періоди відчують тенденцію до злиття, взаємопроникнення або навіть розпаду. У кінематографі еволюція жанру відбувається з особливою наочністю» (Миславський, 2007, с. 67). У фільмах Валентина Васяновича – несумісні, на перший погляд, жанрові конструкції, в яких переплелись воєнна драма, футуристична фантастика, трилер з елементами мелодрами та інші. Автор кидає виклик усталеним нормам і канонам.

Особливої уваги потребує дослідження кіномови Валентина Васяновича. Темні кольори, тіні та контрасти, переважання візуальної складової з широким діапазоном символів і метафор; мінімум діалогів, невербальні сигнали та паузи відіграють ключову роль у створенні особливої атмосфери його фільмів. У цьому і виражається стилістична особливість автора – кожна сцена у нього працює як окремий художній твір.

Для відображення психологічних станів героїв режисер часто використовує пейзажі, які у філь-

мах Васяновича стають окремим персонажем, що взаємодіє з людьми на екрані. Наприклад, в «Атлантиді» післявоєнні ландшафти Донбасу постають як символ фізичного і психічного спустошення, а статична камера і довгі плани у «Відблиску» створюють медитативний ефект, що дає змогу глядачеві зануритися в постапокаліптичний простір, який зображує автор. Навіть назва фільму чітко резонує з методом зйомки, який обрав автор. Ледь не в кожній сцені фільму наявне певне дуалістичне «відображення» гіперреалістичної, місцями викривленої дійсності, в якій перебуває герой: лобове скло автомобіля, вікно в квартирі головного героя тощо. Всі ці об'єкти поділяють кінематографічний світ Васяновича навпіл, на «до» і «після». А якщо в сцені і немає скла в його матеріальному виразі, то цим об'єктом «розподілу» стає сам екран кінозалу. І тоді фільм створює ще більш гнітюче та достовірне враження, виходячи таким чином за межі суто екранної дійсності (показово, що у фільмі буквально присутня сцена, де головний герой разом з донькою дивиться фільм в автомобільному кінотеатрі).

На нашу думку, більш чітко визначає тему фільму «Відблиск» англійська назва, адже «reflection» перекладається не лише як «відблиск» чи «відображення», але й як «рефлексія», «роздум». І саме в статичних, майже театральних мізансценах, які ставить режисер, завжди залишається простір для думки та осмислення самого себе та людської природи загалом.

Валентин Васянович часто спілкується з аудиторією мовою образів, а не мовою слова. «Маючи першу освіту кінооператора (тому й називає себе режисером-оператором) зазвичай пише сценарій, зважаючи на «погляд» і розташування знімального апарата та бекграунду, і вибудовує історію та мізансцени, спираючись передовсім на зображення, а не на драматургічний матеріал. Таким чином, не надаючи драматургії фільму первісної та провідної ролі, митець не створює кіноісторію на папері, а, оперуючи кадрами, формує її з конгломерату вибудованих в уяві мізансцен, де є те, що більш цінне для автора – енергія, емоції і час. В одному з інтерв'ю режисер зізнався, що, не маючи всеосяжного досвіду, не завжди може чітко спрогнозувати результат, а тому важливий момент народження фільму відбувається саме в локаціях, де можна віднайти підказки, як вирішити сцену

саме на майданчику, що з успіхом поки що йому вдається» (Погребняк, 2020. с.184-185).

У цьому контексті вважається необхідним проаналізувати і одну з тем, яку підіймає автор у своїх стрічках, а саме тему так званого посттравматичного стресового розладу. Адже кінематограф Васяновича показує вплив війни на цілу спільноту, де більшість людей шукають шляхи повоєнної соціальної адаптації.

Слід відзначити, що тема посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у радянському кінематографі не відображалася відкрито. Радянська культура зосереджувалася на героїзації війни, уникаючи прямих обговорень психологічних травм, що їх зазнали солдати та цивільні. Натомість світовий кінематограф досліджував дану тему паралельно з тим, як вона розвивалася («Найкращі роки нашого життя» 1946 р., реж. Вільям Вайлер, «Мисливець на оленів» 1978 р., реж. Майкл Чіміно, «Таксист» 1976 р., реж. Мартін Скорсезе, «Форрест Гамп» 1994р., реж. Роберт Земекіс та ін.), проте психологічні проблеми в СРСР вважалися ознакою слабкості, що суперечило образу «радянської людини» – сильної, витривалої і морально непохитної.

Валентин Васянович – один із перших кінематографістів пострадянського простору, який звернувся до теми повоєнної, соціальної і психологічної адаптації. Через мінімалістичний стиль, тишу і візуальну символіку режисер розкриває внутрішні конфлікти своїх героїв. Зокрема, у «Відблиску» автор зображує ПТСР через психологічну ізоляцію та внутрішній конфлікт головного героя, травма якого проявляється у відчуженні від оточення, труднощах у спілкуванні з донькою та спробах знайти сенс життя через допомогу іншим. Відбиття у дзеркалах і воді використовується як метафора внутрішнього болю, спогадів і необхідності переосмислення минулого. ПТСР у фільмі не подається через прямі діалоги, а радше через візуальні образи та мовчання, які передають його емоційний стан.

Л. Брюховецька вказує на цікавий феномен, який склався в українському кіно часів Незалежності: «Акторами ставали українські військові: колишній розвідник, а нині співробітник фонду «Повернись живим» Андрій Римарук знявся в головних ролях у фільмах «Атлантида» та «Відблиск» Валентина Васяновича» (Брюховецька, 2022, с. 24). «Справді, в “Атлантиді” режисер не задіяв жодного професійного актора. Запросивши

до роботи над проєктом учасників війни (розвідників, <...> волонтерів, військових саперів, судмедекспертів), які мають унікальний емоційний досвід, що залишив специфічний відбиток на їхніх обличчях, режисер досягнув органічної гри виконавців, котрі, граючи самих себе, змогли передати біль і розгубленість травмованої війною людини <...> більша частина оповіді склалася саме в знімальному процесі (завдяки спілкуванню з реальними учасниками бойових дій, які надали унікальний матеріал) <...> митець тим самим надав собі більше авторської свободи, уникнувши необхідності змалювання зрозумілих тільки українцям локальних політичних деталей і, узагальнивши ситуацію на сході України, розповів історію універсальною та зрозумілою інтернаціональній аудиторії кіномавою» (Погребняк, 2020, с. 382).

Так, Валентин Васянович, використовуючи зрозумілу для європейського фестивального глядача естетику та кіномову, зумів змусити його під новим кутом подивитися на тему російсько-української війни, про що свідчать численні нагороди та визнання на світових кінофестивалях («Атлантида» – перша в історії українська стрічка, яка здобула таку престижну нагороду, як приз програми «Горизонти» Венеційського кінофестивалю).

Наразі режисер працює над новою стрічкою «За перемогу!». Це фільм-антиутопія, події якого відбуваються після закінчення повномасштабної російсько-української війни. Головним героєм фільму буде режисер, а в центрі уваги – кіноспільнота. Васянович знову виступить у ролі сценариста і оператора та продовжить просувати свою унікальну позицію авторства, відтворюючи на екрані болючі, але надважливі не лише для українського, а й світового суспільства проблеми.

Висновки. Отже, на основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

Українське авторське кіно пройшло нелегкий шлях становлення та розвитку у важких економічних умовах формування незалежної Української держави. Відсутність комерційної складової створила переваги для творчої свободи режисерів, змістила акцент на художньо-естетичні та інтелектуально-філософські аспекти у їх творчій діяльності.

Формування «нової хвилі» як явища, що представляє собою якісно новий етап у розвитку українського кіно, відбулося за таких умов: *політичні та соціальні зміни в Україні у 2013–2014 рр.; зростання державної підтримки; відкриття*

міжнародних можливостей; технічні та економічні фактори; роль незалежних українських компаній і кінофестивалів.

Українська «нова хвиля» – це унікальний культурно-ідейний рух молодих кінематографістів сучасності, які прагнуть створювати сміливе, новаторське і соціально значиме кіно. Характерні риси української «нової хвилі»: рефлексія над політичною та соціальною реальністю, авторський підхід, мінімалізм зображального рішення, жанрова розмитість, пошук нових можливостей кіномови, чітка авторська політична позиція, драматургія, що тяжіє до естетики документального кіно, робота з непрофесійними акторами та акторами-початківцями.

Валентин Васянович – режисер нового покоління з чіткою антивоєнною позицією, який представляє теми війни, екологічної катастрофи, соціопсихологічну проблематику. Вперше на пострадянському просторі він розкриває тему посттравматичного стресового синдрому. Кіномова автора вирізняється реалістичністю, глибоким символізмом, візуальним мінімалізмом та ретельно продуманими кадрами. Його стрічкам властивий специфічний просторово-часовий континуум з уповільненою дією, обмеженою кількістю подій, так званих драматичних вузлів. Васянович активно працює з непрофесійними акторами, що додає його стрічкам документального ефекту.

Режисура Валентина Васяновича – яскраве мистецьке явище української «нової хвилі», що активно розвивається, змінюється, постає в численних варіаціях і залишається затребуваним у вітчизняному та міжнародному соціокультурному середовищі. Унікальність таланту, неповторний «режисерський почерк», стиль Васяновича як автора мають потужний потенціал і стануть перспективою подальших досліджень його творчості.

Джерела та література

- Бадьйор, Д. (2012). *Українському глядачу бракує знання про себе*. URL: https://lb.ua/culture/2012/12/07/181675_ukrainskomu_glyadachu_brakuie_znannya.html (дата звернення 02.11.2024).
- Брюховецька, Л. (2022). Кіноверсії російсько-української війни на Донбасі. Київ, *Кіно-Театр*, № 2. С. 18-36.
- Журавльова, Т. (2018). Авторський кінематограф України початку ХХІ століття. Інтерпретація мелодрами

у творах кіри Муратової та Єви Нейман. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. Вип. 18. С. 65-72. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0000996400>. (дата звернення 29.09.2024).

- Мамонова, Г. (2021). *Валентин Васянович: Знімаю фільми про війну, бо це тема номер один для України*. URL: <https://suspilne.media/culture/161856-valentin-vasanovic-znimau-filmi-pro-vijnu-bo-ce-tema-nomer-odin-dla-ukraini> (дата звернення 29.09.2024).
- Миславський, В. (2007). *Кінословник: терміни, визначення, жаргонізми*. Харків: Харківський держ ун-т мистецтв [та ін.]. 328 с.
- Мудаки. Арабески (2022). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мудаки._Арабески (дата звернення 02.11.2024).
- Погребняк, Г. (2020). Авторський кінематограф у культурному просторі другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Київ: НАКККиМ. 446 с.
- Сумароков, А. (2020). Сучасне українське кіно як політичний дискурс. URL: <https://moviegram.com.ua/new-ukrainian-cinema-political/>. (дата звернення 29.09.2024).
- Телюх, О. (2013). Нова хвиля стала, яка не була. URL: <https://archive.prostory.net.ua/ru/articles/595-2013-03-12-21-29-27>. (дата звернення 02.11.2024).
- Sutherland, J.-A., & Feltey, K. (2013). *Cinematic sociology: Social life in film*. Thousand Oaks, Calif: SAGE Publications.

References

- Badyor, D. (2012). The Ukrainian audience lacks knowledge about itself. URL: https://lb.ua/culture/2012/12/07/181675_ukrainskomu_glyadachu_brakuie_znannya.html (date of request: 02.11.2024). [in Ukrainian]
- Bryukhovetska, L. (2022). Film Versions of the Russo-Ukrainian War in Donbas. Kyiv, *Kino-Teatr*, Nr. 2. P. 18-36. [in Ukrainian]
- Zhuravlova, T. (2018). Authorial Cinema of Ukraine in the Early 21st Century. Interpretation of Melodrama in the Works of Kira Muratova and Eva Neymann. *Ukrainian Art Studies: Materials, Research, Reviews*. Issue 18. P. 65-72. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0000996400> (date of request 29.09.2024) [in Ukrainian]
- Mamonova, H. (2021). Valentyn Vasyanovych: I Make Films About War Because It Is the Number One Topic for Ukraine. URL: <https://suspilne.media/culture/161856-valentin-vasanovic-znimau-filmi-pro-vijnu-bo-ce-tema-nomer-odin-dla-ukraini/> (date of request 29.09.2024) [in Ukrainian]

- Mudaky. Arabesques (2022).URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мудаки_Арабески (date of request 02.11.2024). [in Ukrainian]
- Milsavskiy, V. (2007). Film Dictionary: Terms, Definitions, Jargon. Kharkiv. 328 p. [in Ukrainian]
- Pohrebnyak, H. (2020). Authorial Cinema in the Cultural Space of the Second Half of the 20th – Early 21st Century. Kyiv: NAKKKiM. 446 p. [in Ukrainian]
- Sumarokov, A. (2020). Contemporary Ukrainian Cinema as Political Discourse. URL: <https://moviegram.com.ua/new-ukrainian-cinema-political/> (date of request 29.09.2024)
- Telyukh, O. (2013). A new wave has emerged like never before.URL: <https://archive.prostory.net.ua/ru/articles/595-2013-03-12-21-29-27> (date of request 02.11.2024). [in Ukrainian]
- Sutherland, J.-A., & Feltey, K. (2013). Cinematic sociology: Social life in film. Thousand Oaks, Calif: SAGE Publications. [in English]

Turianytsia Viacheslav

Valentyn Vasyanovych: A Representative of the Ukrainian «New Wave»

Abstract. Purpose: To analyze and determine the characteristic features of Valentyn Vasyanovych's auteur style—a director representing a new generation of Ukrainian filmmakers who have moved away from post-Soviet themes and turned to a more expressive Ukrainian perspective, based on contemporary issues. **Research Methodology:** The research methods used include: source study (in processing and comprehending the sources utilized); historical (in studying the historical and sociocultural conditions of the formation of auteur cinema in independent Ukraine); functional (in analyzing the genre of films); analytical (in identifying the specific traits of the director's work); formal-structural (in studying the stylistic features of specific analyzed films); systematization and generalization method (for arguing the uniqueness of Vasyanovych's directorial phenomenon, its place in contemporary cultural processes); cross-cultural method (to identify the features of the director's films' presentation on the international stage). **Scientific Novelty:** The scientific novelty of the study lies in the fact that a thorough analysis of the phenomenon of Valentyn Vasyanovych's directing, a prominent representative of the Ukrainian “new wave”, in the context of genre and thematic issues of contemporary feature cinema in Ukraine, was the first to be the subject of a comprehensive film studies research; the article describes the work of the film director, whose films have been successfully presented at international film forums. **Conclusions.** The historical conditions for the formation of Ukrainian auteur cinema are considered. The conditions for the emergence of the cultural phenomenon of our time – the cinema of the Ukrainian “new wave” – are clarified. The definition of the term and characteristic features of the Ukrainian “new wave” are proposed. The main characteristics of Valentyn Vasyanovych's directing (films *Atlantis* (2019), *Reflection* (2021)) are analyzed, the peculiarities of the film language, the themes of the films, the specifics of the author's artistic methods and techniques are studied. The author's appeal to the problem of post-traumatic stress disorder (PTSD) is considered.

Keywords: cinema, Ukrainian cinema, auteur cinema, Ukrainian “new wave”, director, genre, Valentyn Vasyanovych.